

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра мовної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МОВА І ТЕРМІНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 11.07.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Роман МИРОНЮК

Розглянуто на засіданні кафедри мовної підготовки протокол від 19.06.2025
№14

Мова і термінологія наукових досліджень. Робоча програма навчальної
дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
2025 рік. 17 с.

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри мовної підготовки, кандидат філологічних наук, доцент
Мірошніченко Любов Василівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, доктор філологічних наук, професор Дьячок Наталя Василівна.
2. Професор кафедри філології та мовної комунікації Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», кандидат філологічних наук, доцент Ігнат'єва Світлана Євгенівна.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	-	3
Загальна кількість годин	-	90
Рік підготовки	-	1
Семестр	-	1
Лекції	-	-
Семінарські заняття	-	18
Практичні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	-	72
Курсова робота	-	-
Підсумковий семестровий контроль	-	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Мова і термінологія наукових досліджень» є оволодіння аспірантами таких навичок і компетенцій: навчальної – готувати фахівців нової генерації: кваліфікованих, грамотних, мовно компетентних; розвиваючої – формувати навички професійної комунікації, студювання особливостей фахової мови, розвивати культуру мови і мовлення, мислення і поведінки особистості, розвивати творчий потенціал; виховної – сформувати мовну особистість, обізнану з культурою усного і писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

навчальна: розкриття особливостей мовних засобів передусім у межах офіційно-ділового стилю та його підстилів – адміністративного, законодавчого, юридичного комплексний; аналіз мови спеціальності, розкриття принципів структурної будови та мовних особливостей україномовного фахового тексту щодо його комунікативних властивостей у конкретних сферах функціонування (офіційно-діловому та науковому стилях мовлення), особливостей документування, напрацювання навичок свідомого вибору й використання правничих термінів;

розвиваюча: підвищення загальномовної культури як в усній, так і в писемній формах; збагачення лексичного запасу; вивчення українського мовного етикету, особливостей його функціонування в офіційних ситуаціях;

виховна: сприяти формуванню національно-мовної свідомості науковця.
Очікувані результати навчання:

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК01 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності:

СК01 – Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02 – Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

Пререквізити та постреквізити дисципліни:

Пререквізити: передбачено попереднє засвоєння знань з дисципліни «Українська мова професійного спрямування», «Ділова українська мова».

Постреквізити: «Юридичне документознавство», «Соціологія», «Логіка».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі результати навчання:

РН01– Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН06 – Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні

Виникнення і формування наукового стилю як функціонального різновиду загальнолітературної мови. Теоретичне осмислення принципів побудови термінологічних систем.

Особливості наукового стилю. Основне призначення і основні ознаки. Науковий стиль та його підстилі. Підстилі: а) власне науковий (із жанрами текстів: монографія, рецензія, стаття, наукова доповідь, повідомлення, курсова й дипломна роботи, реферат, тези), який, у свою чергу, поділяється на науково-технічні та науково-гуманітарні тексти; б) науково-популярний – застосовується для дохідливого, доступного викладу інформації про наслідки складних досліджень для нефахівців, із використанням у неспеціальних часописах і книгах навіть засобів художнього та публіцистичного стилів; в) науково-навчальний – підручники, лекції, бесіди для доступного, логічного й образного викладу. Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

Ключові поняття: унормування, українська наукова термінологія, термінологічна система, орфографічне, граматичне, лексичне унормування наукової мови, наукова діяльність, науково – технічний прогрес, освіта.

ТЕМА 2. Українська термінологія у професійному спілкуванні

Проблеми української правничої термінології. Зародження фахові юридичні громадські організації. Фундатори. Сучасний стан, Класифікація й аналіз української правничої термінології. Створення Державної комісії з питань правничої термінології у 1995 р. Центр правничої термінології, перекладів та словників. Впорядкування української правничої термінології, укладання та видання словників різних типів, а також створення комп'ютерних баз даних з правничої термінології.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: вивчення теми поповнить запас фахової термінології майбутніх фахівців, підвищить рівень їхньої мовленнєвої культури, сформує навички самоконтролю за дотриманням мовних норм, правил мовного етикету.

Ключові поняття: українська правнича термінологія, термінологічні проблеми, терміносистема, фахові юридичні громадські організації, термінологічні словосполучення, мовні засоби наукового мовлення, комунікативні наміри.

ТЕМА 3. Переклад і редагування наукових текстів

Редагування наукових текстів різного спрямування: а) дефініції редагування; б) види редагування. Особливості редагування наукового тексту: а) специфіка тексту наукового стилю; б) мета й етапи редагування наукового тексту; в) види правок.

Науковий та офіційно-діловий стилі мови і редагування. Взаємозв'язок.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: майбутні фахівці ознайомляться з основами перекладознавства, основами культури

української мови, лексикографічними джерелами та іншою довідковою літературою для самостійного вдосконалення професійних умінь і навичок.

Ключові поняття: редагування; загальне (універсальне) й спеціальне редагування, усунення логічних і фактологічних помилок, підвиди спеціального редагування (літературне, наукове, художньо-технічне); стильові риси й мовні особливості наукового тексту; первинне ознайомлення з текстом документа, перевірка фактичного матеріалу, власне редагування матеріалу; правка-вичитування, правка-скорочення, правка-перероблення, правка-оброблення.

ТЕМА 4. Складні випадки узгодження, керування

Синтаксичні норми в науковому стилі. Термінологічний словник-мінімум. Керування, підрядний зв'язок, коли головне слово словосполучення вимагає від залежного (іменного члена) певної відмінкової форми. Координація – синтаксичний зв'язок головних членів двоскладного речення (підмета і присудка), при якому відбувається повне або часткове уподібнення словоформ, що виражають ці члени. Уподібнення можливе в роді, числі й відмінку; у відмінку; в особі, числі й відмінку; у числі; у роді й числі. Синтаксичні норми – норми, що регулюють вибір варіантів побудови словосполучень і речень.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: під час засвоєння теми майбутні юристи підвищують мовленнєвий рівень культури, володіють нормами літературної мови, користуються її виражальними засобами, застосовують набуті знання на практиці, поглиблюють свої знання теоретичними відомостями про синтаксичну норму.

Ключові поняття: синтаксис писемного мовлення, керування, координація, синтаксичні норми, побудова прийменникових сполучень, уподібнення, термінологічний словник-мінімум.

ТЕМА 5. Основі вимоги до написання наукової роботи юриста

Структура наукової роботи. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул. Особливості написання заголовків у науковій роботі. Технічні вимоги до оформлення наукової роботи.

Головні правила бібліографічного опису джерел й основні вимоги до нього. а) порядок наведення повних бібліографічних відомостей; б) розрізнення звичайної граматичної пунктуації (у назвах) та приписної пунктуації (умовні розділові знаки між т. зв. областями опису); в) факультативність елемента області назви «загальне позначення матеріалу»; г) мова складання бібліографічного опису; г) відомості про відповідальність (інформація після скісної риски) як обов'язковий елемент опису; д) особливості бібліографічного опису джерела з кількома авторами; е) запис відомостей про видання; є) бібліографічний опис складової частини документа (аналітичний опис); ж) опис документів на електронних носіях. Структура роботи: вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: вивчення теми дає змогу глибше засвоїти матеріал щодо написання наукової роботи: самостійно визначати мету та основні завдання дослідження; здійснювати пошук та добір необхідної наукової інформації; самостійно працювати з

літературними джерелами; вміти узагальнювати, логічно висловлювати власні думки, робити аргументовані висновки; захищати підготовлену наукову роботу (обґрунтовувати актуальність обраної теми, доповідати про отримані результати, висновки, пропозиції, чітко відповідати на поставлені запитання, відстоювати власну точку зору та ін.).

Ключові поняття: титульна сторінка, зміст, перелік умовних позначень, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки; наскрізна нумерація; заголовки структурних частин, підрозділів, пунктів, додатків; міжрядковий інтервал, шрифт, обсяг, відстань між заголовком і текстом, абзацний відступ, береги; бібліографічний опис використаних джерел, граматична пунктуація, приписна пунктуація, факультативність елемента, аналітичний опис, електронний носій, актуальність обраної теми, аргументовані висновки, результати дослідження.

ТЕМА 6. Особливості побудови документів: анотація, відгук, рецензія, резюме, реферат

Документи, їх класифікація, реквізити документів, правила їх оформлення.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: засвоєння теми поглибить знання юристів щодо правильного написання анотацій до наукових статей; стандартів їхнього оформлення; правил підготовки відгуку на науковий текст; стандартів написання резюме; реферативних повідомлень.

Ключові поняття: стильові риси наукового стилю (об'єктивність, смислова точність, ясність, лаконічність, відсутність образності й емоційності тощо); пояснення термінів у науковій літературі; наукові праці (курсова робота, кваліфікаційна робота, стаття, кандидатська або докторська дисертація, монографія тощо); покликання; останні видання публікацій; прямі й непрямі цитати; непряме цитування як уникнення плагіату; відгук, реквізити відгуку, наукова рецензія, реквізити рецензії, мовні кліше, анотація, резюме, реферат.

ТЕМА 7. Специфіка написання статей за кордон

Вимоги до написання наукової статті за кордон: постановка проблеми, визначення актуальності обраної теми, її новизни, формулювання мети, постановка завдань, висвітлення конкретних окремих питань за темою дослідження, узагальнення проміжних або кінцевих результатів з фіксацією наукового пріоритету автора, обґрунтування висновків та перспектив у подальших наукових пошуках. Ознайомлення з тематикою та проблематикою окремих журналів та Міжнародних наукових збірників, які публікуються за кордоном.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: вивчення теми дасть змогу здійснювати структурно-стилістичний аналіз і корегувати тексти статей відповідно до норм української літературної мови; застосовувати українську термінологію певного фаху в наукових текстах; користуватися загальнономовними та спеціальними словниками.

Ключові поняття: наукова стаття, аналіз, опис, критичне осмислення стану дослідження проблеми, обсяг статті, змістові елементи наукової статті, анотація.

ТЕМА 8. Специфіка написання фахових статей

Наукові дослідження здійснюються з метою одержання наукового результату. Науковий результат Вимоги до написання фахової статті: постановка проблеми, визначення актуальності обраної теми, її новизни, формулювання мети, постановка завдань, висвітлення конкретних окремих питань за темою дослідження, узагальнення проміжних або кінцевих результатів з фіксацією наукового пріоритету автора, обґрунтування висновків та перспектив у подальших наукових пошуках. Вимоги до написання статті.

Редагування, правила оформлення тексту та літературних джерел.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: майбутні юристи познайомляться з правилами оформлення та написання фахових статей, їхнім мовним змістом, побудовою, оволодіють навичками літературного писемного мовлення; здійснюватимуть структурно-стилістичний аналіз статей і корегуватимуть тексти відповідно до норм української літературної мови.

Ключові поняття: фахова стаття, структура статті, анотація, вимоги до оформлення.

ТЕМА 9. Особливості написання нефахових статей та тез

Тези . Вторинні та оригінальні. Вимоги до складання тез: формулювання думок, викладання основних авторських думок. Оригінальні тези та їх структура: преамбула (1–2 тези); основний тезовий виклад (3–6 тез); висновкова теза (1–2 тези). Друк тези у спеціальних збірниках, матеріалах конференцій тощо. Оформлення тез у вигляді публікації, дотримання вимог.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: Під час опрацювання теми майбутні фахівці поглиблюють знання щодо правил оформлення тез наукової доповіді, їхнього основного призначення, специфіки їхнього змісту, класифікаційних ознак, композиційно-змістової структури.

Ключові поняття: наукова стаття, тези наукової доповіді, правила оформлення, класифікаційні ознаки, типова композиційно-змістова структура.

ТЕМА 10. Доповідь як жанр усного наукового мовлення

Типи доповідей: доповідь, промова, лекція, повідомлення, бесіда. Доповідь та завдання доповіді. Доповіді політичні, наукові, ділові, звітні. Види підготовки доповіді та її виголошення.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: Під час опрацювання теми майбутні фахівці поглиблюють знання щодо правил оформлення тез наукової доповіді, їхнього основного призначення, специфіки їхнього змісту, класифікаційних ознак, композиційно-змістової структури.

Ключові поняття: наукова стаття, тези наукової доповіді, правила оформлення, класифікаційні ознаки, типова композиційно-змістова структура.

Ключові поняття: правила оформлення тез, наукова доповідь, композиційно-змістова структура тез.

ТЕМА 11. Мова тексту дисертаційного дослідження

Що передбачає мова тексту дисертації. Обрання теми, обґрунтування її назви, формулювання мети, визначення актуальності дослідження, об'єкт, предмет дослідження, завдання; план дисертації, наукові джерела, робота над розділами дисертації, висновки і список використаної літератури; основні вимоги до оформлення дисертаційного дослідження й вимоги до оформлення документів атестаційної справи.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: вивчення теми передбачає підготовку наукового дослідження до попереднього розгляду і до захисту у спеціалізованій вченій раді, підготовку наукової доповіді відповідно до норм сучасної української літературної мови.

Ключові поняття: дисертаційне дослідження, автореферат, технологія роботи над дисертацією, об'єкт, предмет дослідження, наукові джерела.

ТЕМА 12. Монографія як вид наукового тексту

Монографія як науково-дослідницька праця: її композиційна структура, мовне й технічне оформлення, підготовки до друку.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: фахівці опановують наукову термінологію, опрацьовують основні положення роботи, назви розділів, результати праці, особистий внесок здобувача, теоретичну і практичну цінність монографії.

Ключові поняття: технологія роботи над монографією, об'єкт, предмет дослідження, рецензія, список наукової літератури, рекомендація до друку.

ТЕМА 13. Мовна побудова тексту захисту дисертації

Дисертаційна робота як вид наукового тексту, її підготовка до попереднього розгляду, до захисту в спеціалізованій вченій раді, вимоги до її мовного й технічного оформлення, підготовка наукової доповіді відповідно до норм сучасної української літературної мови.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності: вивчення теми дає можливість викласти основні норми державної мови, положень дисертаційної роботи в науковій доповіді.

Ключові поняття: апробація, наукова доповідь, мовна побудова тексту захисту дисертаційного дослідження, мовні засоби, норми сучасної української літературної мови, мовний етикет, етикетні формули.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗАОЧНА ФОРМА

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
1. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	2
2. Українська термінологія у професійному спілкуванні	2
3. Переклад і редагування наукових текстів	2
4. Складні випадки узгодження, керування	2
5. Синтаксис і пунктуація мови професійного спрямування	2
6. Основи вимоги до написання наукової роботи юриста	2
7. Особливості побудови документів: анотація, відгук, рецензія, резюме, реферат	2
8. Специфіка написання фахових статей	2
9. Особливості написання нефахових статей та тез	2

Теми самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
1. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	4
2. Українська термінологія у професійному спілкуванні	4
3. Переклад і редагування наукових текстів	4
4. Складні випадки узгодження, керування	6
5. Синтаксис і пунктуація мови професійного спрямування	6
6. Основні вимоги до написання наукової роботи юриста	6
7. Особливості побудови документів: анотація, відгук, рецензія, резюме, реферат	6
8. Специфіка написання фахових статей	6
9. Особливості написання нефахових статей та тез	6
10. Доповідь як жанр усного наукового мовлення	6
11. Мова тексту дисертаційного дослідження	6
12. Монографія як вид наукового тексту	6
13. Мовна побудова тексту захисту дисертаційного дослідження	6

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Контрольні питання до заліку

1. Функціонально-стилістична диференціація сучасної української літературної мови.
2. Науковий стиль мовлення: основна функція, обставини мовлення, сфера вживання, загальні ознаки, підстилі.
3. Офіційно-діловий і науковий стилі в професійній діяльності.
4. Орфоепічні й акцентуаційні норми української мови: сутність, роль у професійному мовленні правника.
5. Основні принципи українського правопису.
6. Чергування голосних і приголосних звуків в українській мові.
7. Явище спрощення в групах приголосних як вияв милозвучності української мови: сутність, правила, винятки.
8. Складні випадки правопису в текстах професійного спрямування.
9. Правопис слів з ненаголошеними голосними.
10. Уживання апострофа і м'якого знака.
11. Особливості правопису складних слів у мові професійного спрямування.
12. Особливості правопису слів іншомовного походження.
13. Особливості вживання великої літери у власних назвах в мові професійного спрямування.
14. Особливості правопису прізвищ в українській мові. Специфіка передачі російських прізвищ, власних назв українською мовою.

15. Творення та відмінювання імен, по батькові.
16. Загальна характеристика лексики сучасної української літературної мови.
17. Взаємозв'язок фахових термінів, професіоналізмів, жаргонізмів.
18. Лінгвістична характеристика психологічної термінології, сфери її вживання.
19. Стилї мови та їх різновиди.
20. Характеристика офіційно-ділового стилю: призначення, сфери використання, основні риси. Основні риси текстів офіційно-ділового стилю.
21. Характеристика підстилів офіційно-ділового стилю, їх жанрів.
22. Характеристика наукового стилю. Підстилі й жанри наукового стилю.
23. Мовні особливості наукового стилю. Основні риси текстів наукового стилю.
24. Жанри й особливості законодавчого та юридичного підстилів офіційно-ділового стилю.
25. Синтаксичні особливості професійного мовлення.
26. Типи граматичного зв'язку в словосполученні.
27. Принципи роботи з фаховими термінологічними словниками.
28. Функції словників.
29. Термін та його ознаки. Термінологія як система.
30. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.
31. Способи творення термінів, наведіть приклади.
32. Українські електронні термінологічні словники
33. Кодифікація і стандартизація термінів.
34. Специфіка писемного ділового мовлення.
35. Особливості офіційно-ділового стилю мовлення: основна функція, обставини мовлення, сфера вживання, загальні ознаки, підстилі.
36. Типові порушення норм української мови на лексичному рівні.
37. Типові порушення норм української мови на морфологічному рівні.
38. Типові порушення норм української мови на орфографічному рівні.
39. Функціонування української мови як державної в адміністративному, кримінальному, цивільному судочинстві.
40. Імперативність підстилів офіційно-ділового стилю.
41. Переклад і редагування наукових текстів
42. Складні випадки узгодження, керування
43. Синтаксис і пунктуація мови професійного спрямування
44. Основні вимоги до написання наукової роботи юриста
45. Особливості побудови документів: анотація, відгук, рецензія, резюме, реферат
46. Специфіка написання фахових статей
47. Особливості написання нефахових статей та тез
48. Доповідь як жанр усного наукового мовлення
49. Мова тексту дисертаційного дослідження
50. Монографія як вид наукового тексту

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи аспірантів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	<p>Високий рівень компетентностей: здобувач виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань. Виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.</p>
4	<p>Невисокий рівень компетентностей: здобувач володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну компетенцію. Виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища.</p>
3	<p>Достатній рівень компетентностей: здобувач має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи. Виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.</p>
2	<p>Недостатній рівень компетентностей: здобувач слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади. Відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.</p>
1	<p>Мінімальний рівень компетентностей: здобувач не володіє теоретичним матеріалом: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади. Відчуває труднощі під час виконання</p>

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
	простих вправ; допускає значні помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; робить значні помилки у визначенні категоріальних властивостей.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Для навчальної дисципліни «Мова і термінологія наукових досліджень» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, наскрізні/командні проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

1. Аспірант має підготувати 1 реферат, тези або наукову доповідь.
2. Підготовка доповіді на основі наукової статті оцінюється – до 6 балів.
3. Підготовка словників понять з окремих тем курсу – до 6 балів.
4. Ведення конспекту, що містить матеріали лекції, підготовки до семінарських занять, першоджерела тощо – до 4 балів.
5. Відповіді на питання для самостійного вивчення – до 6 балів.
6. Додатково можуть бути оцінені в межах балів виділених на самостійну та індивідуальну роботу: участь у роботі наукового гуртка кафедри, в залежності від виду виконаної роботи, яку здійснює аспірант: від 1 до 15 балів в межах одного модулю, наприклад, участь у конференціях, круглих столах, підготовка доповідей та статей або виконання індивідуальних творчих завдань (за узгодженням з викладачем та відповідно до програми курсу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із

				засвосним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ
ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ
ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ**
(комп'ютер, проєктор, інтерактивна дошка)

**8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
(рекомендовані джерела інформації)
Основні нормативні акти:

- Закони

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*, 1996, № 30, ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.06.2022).
2. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38, ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 25.06.2022).
3. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 25.06.2022).
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. ст.25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#n946> (дата звернення: 25.06.2022).
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права». *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. ст.64. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 25.06.2022).

- постанови, інші рішення, роз'яснення суддів (Конституційного, Верховного суду):
 1. Український правопис (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.).
 2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».
 3. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». URL : <http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf>

Підручники:

1. Артикуца Н. Мовно-термінологічна компетентність у професіограмі правника Н. Артикуца Українська термінологія і сучасність: зб. наук. пр. Київ: КНЕУ, 2020. Вип. VI. С. 23-29.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. Київ : АБУ, 2020. 480 с.
3. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ : Підручник Рідна мова, 2020. 475 с.
4. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. Київ: 2021. 190 с.
5. Кочан І.М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові І.М. Кочан. Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 519 с.
6. Мацько Л. І. Українська наукова мова (теорія і практика): навч. посіб. Л. І. Мацько, Г. О. Денискіна. Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. 272 с.
7. Панько Т.І. Українське термінознавство: підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. Львів : Світ, 2020. 216 с.
8. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення П. О. Селігей Мовознавство. 2022. № 2 – 3. С. 181–183.
9. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням С. В. Шевчук, І. В. Клименко : підручник. Київ : Алерта, 2021. 694 с.
10. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 5-те вид. Київ : Знання, 2020. 307 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. Київ : Форум, 2020. 270 с.
2. Артикуца Н. Мовно-термінологічна компетентність у професіограмі правника Н. Артикуца Українська термінологія і сучасність: зб. наук. пр. Київ: КНЕУ, 2020. Вип. VII. С. 23-29.
3. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Київ : АБУ, 2020. 480 с.
4. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ : Рідна мова, 2021. 475 с.
5. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. Київ : 2021. 190 с.

6. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: Мова та етика ділової комунікації: Навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ : 2022. 208 с.
7. Гавриленко О.П. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : 2022. 172 с.
8. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.А. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2020. 185 с.
9. Дьяков А.С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. Київ : Видавничий дім "КМ Akademia", 2022. 218 с.
10. Кочан І.М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові І.М. Кочан. Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 519 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2022. 206 с.
12. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник За ред. Бабич Н.Д. Чернівці: Книги – ХХІ, 2022. 572 с.
13. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. Київ : ВЦ «Академія», 2022. 360 с.
14. Мацько Л. І. Українська наукова мова (теорія і практика) : навч. посіб. Л. І. Мацько, Г. О. Денискіна. Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. 272 с.
15. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування : навч. посібник З. Мацюк, Н. Станкевич. Київ : Каравела, 2020. 352 с.
16. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і змісту: Навчальний посібник. Київ : Фірма «Курс», 2020. 56 с.
17. Організація науково-дослідної роботи в закладах освіти. Тернопіль: Астон, 2021. 138 с.
18. Симоненко Л. Українська наукова термінологія: стан і перспективи розвитку Людмила Симоненко Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / відп. ред. Л. О. Симоненко. Київ : КНЕУ, 2021. Вип. V. С. 3–8.

Монографії та інші наукові видання:

1. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу) : монографія Едуард Федорович Скороходько. Київ: Логос, 2020. 98 с.
2. Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія Ірина Литовченко; за ред. проф. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. 206 с.
3. Шкіцька, І. Халіман О. Граматика оцінки: морфологічні категорії української мови [Текст]: монографія Ірина Шкіцька Мовознавство. 2020. №1. С. 73-78. Режим доступу: <https://movoznavstvo.org.ua>

Інші джерела:

1. Глібчук Н., Добосевич У. Словник міжчастиномовних омонімів сучасної української мови. Львів: Апріорі. 2021. 638 с.

2. Словник іншомовних слів. Тлумачення, словотворення та слововживання: близько 35 000 слів і словосполучень С. П. Бибики, Г. М. Сютя ; за ред. С. Я. Єрмоленко. Х. : Фоліо, 2020. 622, [1] с. (Бібліотека державної мови).
3. Словник лексичних корейзмів українських текстів / Р. Синишин ; ред. Ю. Мосенкіс. Київ : Альфа друк, 2021. 19 с.

Інтернет-ресурси:

1. Словники України. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
2. Електронні версії словників термінографічної серії «Слово Світ». URL: <http://slovo.ridne.net>
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: <http://www.slovnyk.net>
4. Українська мова : Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)
5. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>.
7. Український правопис. URL: <http://pravopys.vlada.kiev.ua>.
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
10. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.edu.ua/biblioteka/>
11. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.ukr.education/viddily-ta-viddilennya/zagalna-biblioteka>
12. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-katalog>
13. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>.
14. Бібліотека ОДУВС. URL: https://oduvs.edu.ua/department/zahalna_biblioteka
15. Наукова бібліотека ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua>.

**Завідувач кафедри
мовної підготовки**

Ірина ЦАРЬОВА